

PM 2008:208 RI (Dnr 667-4444/2007)

Revidering av de lokala ordningsföreskrifterna

Yttrande med anledning av överklagande av länsstyrelsens beslut till länsrätten (mål nr 9224-08)

Svar till länsrätten senast 31 oktober 2008

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till länsrätten i Stockholms län godkänns och inges det av stadsledningskontorets juridiska avdelning upprättade förslaget till yttrande, *bilaga 1*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Länsstyrelsen har delvis upphävt Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 17 mars 2008 § 25, Revidering av de lokala ordningsföreskrifterna. Revideringen avser skyldighet för fastighetsägare att i vissa fall sanera klotter.

Beslutet har överklagats av staden (se beslut av kommunstyrelsen den 11 juni 2008, § 3). Länsstyrelsen har därefter yttrat sig över överklagandet, *bilaga 2*.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande utvecklat vad som tidigare anförts samt därutöver invänt att de föreslagna ändringarna dels lägger onödigt tvång på allmänheten, dels inte är utformade med en sådan exakthet att de kan tillämpas och följas upp.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Stadsledningskontorets förslag till yttrande har utarbetats av juridiska avdelningen.

Stadsledningskontoret föreslår att det bifogade yttrandet i bilaga 1 skall inges till länsrätten.

Mina synpunkter

Jag delar stadsledningskontorets juridiska avdelnings bedömning och föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till länsrätten i Stockholms län godkänns och inges det av stadsledningskontorets juridiska avdelning upprättade förslaget till yttrande, *bilaga 1*.

2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 9 oktober 2008

STEN NORDIN

Bilagor

1. Stadsledningskontorets juridiska avdelnings förslag till yttrande
2. Länsstyrelsens yttrande över överklagandet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Återremittera ärendet
2. Därutöver anför följande.

Länsstyrelsen gjorde tidigt, redan innan kommunfullmäktigebeslutet klart att man skulle upphäva beslutet. Dåvarande, nu avgångna, föredragande borgarrådet drev dock igenom ärendet trots detta. Nu hänvisas till stadsjuristens utlåtande som menar att det faktum att de fastighetsägare som inte sanerar klotter skulle göra att aktiviteter som har en anknytning till annan brottslighet sprider sig. Det i sin tur skulle motivera att det skulle vara rimligt att innefatta detta i de lokala ordningsföreskrifterna.

Det är möjligt att stadsjuristen kan argumentera för sin hållning. Staden bör dock, innan man överklagar, fundera över vad kommunen ger sig in i. Om kommunen genom de lokala ordningsföreskrifterna ska motverka företeelser som påverkar aktiviteter som i sin tur kan ha med annan brottslighet att göra så tar man på sig en stor uppgift. Förekomsten av klotter är inte det enda som går att associera till aktiviteter som i sin tur går att koppla till brottslighet. Det gäller såväl restaurangverksamhet, svarttaxi, brott mot parkeringsregler, osv.

Resonemangen känns krystade och de lokala ordningsföreskrifterna bör ha ett sammanhållet utseende och en rimlig och genomgående nivå när det gäller vad de engagerar sig i. Därför vill vi få frågan ytterligare belyst.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå stadens överklagande
2. därutöver anför följande:

Länsstyrelsens beslut bör bifallas enligt deras motivering att ”Lokala ordningsföreskrifter om ordningen på offentliga platser är subsidiära inte bara till de allmänna ordningsföreskrifterna i ordningslagen utan också till andra författningar. Således kan man inte genom en lokal ordningsföreskrift besluta angående frågor som är reglerade i någon annan författning eller som kan regleras med stöd av en sådan.”

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Roger Mogert, Tomas Rudin och Malte Sigemalm* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Länsstyrelsen har delvis upphävt Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 17 mars 2008 § 25, Revidering av de lokala ordningsföreskrifterna. Revideringen avser skyldighet för fastighetsägare att i vissa fall sanera klotter.

Beslutet har överklagats (se beslut av kommunstyrelsen den 11 juni 2008, § 3). Länsstyrelsen har därefter yttrat sig över överklagandet, *bilaga 2*.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande utvecklat vad som tidigare anförts samt därutöver invänt att de föreslagna ändringarna dels lägger onödigt tvång på allmänheten, dels inte är utformade med en sådan exakthet att de kan tillämpas och följas upp.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Stadsledningskontorets förslag till yttrande har utarbetats av juridiska avdelningen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 18 september 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Länsstyrelsen har delvis upphävt Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 17 mars 2008 § 25, Revidering av de lokala ordningsföreskrifterna. Beslutet har överklagats (se beslut av kommunstyrelsen den 11 juni 2008, § 3). Länsstyrelsen har därefter yttrat sig över överklagandet, bilaga 2.

Stadsledningskontoret vidhåller att länsstyrelsens beslut är felaktigt och föreslår att det till tjänsteutlåtandet bifogade yttrandet inges till länsrätten i Stockholms län.

Bakgrund

Ärendets bakgrund framgår av ovan nämnda kommunstyrelsebeslut. Det gäller skyldighet för fastighetsägare att i vissa fall sanera klotter.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande utvecklat vad som tidigare anförts samt därutöver invänt att de föreslagna ändringarna dels lägger onödigt tvång på allmänheten, dels inte är utformade med en sådan exakthet att de kan tillämpas och följas upp.

I bilagda förslag till yttrande bemöts vad länsstyrelsen har anført (bilaga 1).

Länsrätten i Stockholms län
115 76 Stockholm

MÅL NR 9224-08, ROTEL 227

Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan staden, får med anledning av yttrandet av länsstyrelsen i Stockholms län, aktbil 12, efter medgivet anstånd anföra följande.

Regleringen i plan- och bygglagen (PBL)

Länsstyrelsen har angett att de anser de upphävda ändringarna i ordningsföreskrifterna strida mot 3 kap 12 § ordningslagen med hänvisning till att frågan redan är reglerad i 3 kap 13 § PBL.

Staden vidhåller att 3 kap 13 § PBL inte är avsedd att reglera huruvida det förekommer klotter (fläckvisa färgapplikationer) på en i övrigt godtagbar byggnadsfasad. Byggnadens yttre skick skall hållas vårdat genom underhållsåtgärder vilket innebär att det inte skall vara fråga om akuta punktinsatser. I förarbetena, prop 1985/86:1 s 512, diskuteras skillnaden mellan underhåll och standardhöjande åtgärder och departementschefen uttalade att ”som huvudprincip bör gälla att till underhåll hänförs sådana åtgärder som behövs för att byggnadens egenskaper och funktioner skall bevaras. Detta innebär givetvis inte att alla delar i en byggnad ständigt måste hållas i skick som nya. Avsikten är i stället att byggnadens funktioner i olika hänseenden inte påtagligt skall försämrats i förhållande till vad som ursprungligen krävdes.” Detta kan inte tolkas på annat sätt än att lagstiftaren menar att förändringar av mer estetisk karaktär inte anses påverka byggnaders egenskaper eller funktion på ett sådant sätt att det kan krävas omedelbara insatser utan att det kan invänta sedvanliga periodiska underhållsåtgärder.

Såvitt känt har inte frågeställningen ovan prövats av domstol varför det får anses högst tveksamt om kommuner har rätt att enligt PBL förelägga fastighetsägare att klottersanera en i övrigt fungerande byggnad. Även om det skulle kunna användas i de fall en byggnadsfasad blivit så nedklottrad att det kan jämföras med otillåten ommålning kan det inte anses jämförbart med föreskriften som gäller även för klotter av betydligt mindre omfattning.

Omfattningen av underhållskravet på fastighetsägare

Länsstyrelsen har här anfört nya argument vilka inte redovisades i dess beslut den 14 april 2008. Invändningarna gäller två punkter, förbudet mot onödigt tvång samt behovet av upprätthållandet av den allmänna ordningen.

Onödigt tvång

Begränsningen i 3 kap 12 § ordningslagen att föreskrifterna inte får lägga onödigt tvång på allmänheten eller inskränka den enskildes frihet skall ses som en avvägning mellan det allmännas behov och allmänhetens friheter. För att kunna göra den avvägningen är det nödvändigt att förstå skälet till införandet av föreskriften kring klotter.

Klotter och annan skadegörelse förfular stadsbilden och skickar negativa signaler till allmänheten. Syftet med att hålla en ambitiös nivå vad gäller klottersanering är dock inte bara este-

tiskt. Polismyndigheten har alltmer kunnat sammankoppla skadegörelse med annan brottslighet. Därmed finns en koppling mellan klotter och ordningen på offentliga platser.

Både staden och många andra fastighetsägare har de senaste åren infört en ambitiös nivå för saneringsinsatser. Resonemanget bakom satsningen är att förekomsten av klotter i ett område leder till att ytterligare skadegörelse följer. Ju snabbare saneringen sker desto mindre risk för ytterligare klotter. Det får också antas ligga i varje fastighetsägares intresse att hålla sina byggnader fria från klotter och annan skadegörelse.

Det är normalt att det stora flertalet fastighetsägare ser till att klottersanera sina byggnader och anläggningar. Enbart det fåtal fastighetsägare som inte noterar klottret eller agerar inom skälig tid för att sanera det kan bli föremål för åtgärder enligt ordningsföreskrifterna. Enligt stadens mening finns det skäl att agera mot fastighetsägare som förblir passiva vad gäller klottersanering men som inte låter underhåll av byggnader bli så eftersatt att det är möjligt att ingripa med stöd av 3 kap 13 § PBL. Det kan noteras att föreskriften enbart gäller för ytor som vetter mot offentlig plats.

Kostnaden för att sanera klotter brukar normalt sett vara relativt försumbar jämfört med de totala underhållskostnaderna för en byggnad. Med tanke på att det bör ligga i varje enskild fastighetsägares intresse att hålla byggnader och andra anläggningar klotterfria kan det inte anses alltför betungande att ålägga den enskilde att utföra saneringen. Likaså är den i föreskriften angivna tidsgränsen för utförandet av saneringen så väl tilltagen att det lämnar utrymme för den enskilde att själv på bästa sätt avgöra hur den fasta egendomen skall skötas.

Med tanke på att föreskriften inte kan förväntas belasta enskilda i någon större numerär omfattning, att åtgärden ligger i den enskildes intresse, att föreskriften lämnar utrymme för den enskildes eget agerande samt att syftet inte kan uppnås med annan lagstiftning får föreskriften inte anses medföra onödigt tvång på allmänheten eller obefogad inskränkning av den enskildes frihet.

Behovet för att upprätthålla den allmänna ordningen

Länsstyrelsen tycks med hänvisningen till 3 kap 8 § ordningslagen och RÅ 1992 ref 75 mena att föreskriften om klotter inte är utformad med sådan exakthet att det finns möjlighet att tillämpa den. Staden anser inte att utformningen av föreskriften är svävande, mångtydig eller svårtillämpad. Polismyndigheten kan ingripa enligt 3 kap 22 § 2 st ordningslagen samt 29 § i de föreslagna föreskrifterna först efter det att sex månader har passerat från det att staden skickat meddelande till fastighetsägaren. Staden måste således kontakta polismyndigheten för att informera om fastighetsägarens senfärdighet och därvid bifoga underlag. För polismyndigheten kan det således inte råda något tvivel om när det är befogat att ingripa utan det bör snarare vara lättare för polismyndigheten att ta ställning till om det finns skäl att vidta åtgärder än vid andra föreskrifter.

Med anledning av det ovanstående vidhåller staden att länsstyrelsen har fattat ett felaktigt beslut och att länsrätten med ändring av beslutet skall fastställa 26-27 §§ samt 29 § i de föreslagna ändringarna.